

किंच सत्यथेभगवन्मार्गेऽमृतं पञ्चज्ञानं यो दद्यात् ॥ ५१ ॥ ध्रुवस्य चरितं मया तेऽभिहितं मातुर्गृहं च हित्वा ॥ ५२ ॥ इति श्रीभागवते महापुराणे चतुर्थस्कंधे टीकायां द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ एवं पंचभिरध्यायैर्ध्रुवचर्यानुवर्णिता अथैकादशभिश्चित्रं पृथुचरित्रमुच्यते ॥ १ ॥ तत्र त्रयोदशे वक्तुं पृथोर्जन्मध्रुवान्वये अंगो वेन पिता पुत्रकौर्याद्वत् इतीर्यते ॥ २ ॥ प्ररूढो भावो भक्तिर्यस्य ॥ १ ॥ अन्ववायेवं

ज्ञानमज्ञाततत्त्वाय यो दद्यात् सत्यथेऽमृतम् ॥ कृपालोर्दीननाथस्य देवास्तस्यानुगृह्यते ॥ ५१ ॥ इदं मया तेऽभिहितं कुरुद्वह ध्रुवस्य विख्यातविशुद्धकर्मणः ॥ हित्वाऽर्भकः क्रीडनकानि मातुर्गृहं च विष्णुं शरणं योजगाम ॥ ५२ ॥ इति श्रीभागवते महापुराणे चतुर्थस्कंधे ध्रुवचरितं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ सूत उवाच निशम्य कौपारविणोपवर्णितं ध्रुवस्य वैकुण्ठपदाधिरोहणम् ॥ प्ररूढभावो भगवत्यधोऽक्षजे प्रष्टुं पुनस्तं विदुरः प्रचक्रमे ॥ १ ॥ विदुर उवाच केते प्रचेतसो नाम कस्यापत्यानि सुव्रत ॥ कस्यान्ववाये प्रख्याताः कुत्र वासत्रमासते ॥ २ ॥ मन्ये महाभागवतं नारदं देवदर्शनम् ॥ येन प्रोक्तः क्रियायोगः परिचर्याविधिर्हरेः ॥ ३ ॥ स्वधर्मशीलैः पुरुषो भगवान्यज्ञपुरुषः ॥ इज्यमानो भक्तिमतानारदेनेरितः किल ॥ ४ ॥ यास्ता देवर्षिणा तत्र वर्णिता भगवत्कथाः ॥ मत्स्यं शुश्रूषवे ब्रह्मन् कात्स्न्येनाचष्टुमर्हसि ॥ ५ ॥ मैत्रेय उवाच ध्रुवस्य चोत्कलः पुत्रः पितरि प्रस्थिते वनम् ॥ सार्वभौमश्रियं नैच्छदधिराजासनं पितुः ॥ ६ ॥ स जन्मनो प्रशांतात्मानिः संगः समदर्शनः ॥ ददर्श लोके विततमात्मानं लोकमात्मनि ॥ ७ ॥ आत्मानं ब्रह्मनिर्वाणं प्रत्यस्तमितविग्रहम् ॥ अवबोधरसैकात्म्यमानंदमनुसततम् ॥ ८ ॥

शे ॥ २ ॥ नारदेन प्रचेतसां सत्रे वर्णिताः कथाः प्रष्टुं तन्म

हिमानमाह मन्यइति देवस्य दर्शनं यस्य हरेः परिचर्याप्रकारः क्रियायोगः पंचरात्रेयेन प्रोक्तः ॥ ३ ॥ स्वधर्मशीलैः प्रचेतोभिः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ध्रुवस्य वंशे ते जाता इति वक्तुं ध्रुवस्य वंशमनुक्रामति ध्रुवस्येत्यादिना पितुः सार्वभौमश्रियं नैच्छत् अधिराजासनं च ॥ ६ ॥ अनिच्छायां हेतुमाह स इति चतुर्भिः ॥ ७ ॥ आत्मानं स्वरूपभूतं ब्रह्मावरुंधानः आमुवन् जानन् आत्मनो नान्यंतदैक्षत स्वयंतु सर्वस्मादन्यः सन् कथं भूतं ब्रह्म निर्वाणं शांतम् अवबोधरसैकात्म्यं यस्य ॥ ८ ॥